ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
F. G. JACOBS
της 22ας Νοεμβρίου 1989 *

Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

1. Η υπό κρίση παρούσα αίτηση για έκδοση προδικαστικής αποφάσεως θέτει ορισμένα ζητήματα ως προς το κύρος και την ερμηνεία κοινοτικών διατάξεων που αφορούν τη χορήγηση ειδικής ενισχύσεως για το αποκορυφωμένο γάλα που χρησιμοποιείται για τη διατροφή ζώων. Η αίτηση υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς που αφορά την αναζήτηση της ειδικής ενισχύσεως.

Η κοινοτική νομοθεσία

2. Ο κανονισμός 804/68 του Συμβουλίου, περί κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/003, σ. 82) προβλέπει, στο άρθρο 10, τη χορήγηση ενισχύσεως για το αποκορυφωμένο γάλα που παράγεται στην Κοινότητα και χρησιμοποιείται για τη διατροφή ζώων. Κατά το άρθρο 10, παράγραφος 2, το Συμβούλιο καθορίζει τους γενικούς κανόνες οι οποίοι διέπουν τις ενισχύσεις και ιδίως τις προϋποθέσεις χορηγήσεώς τους. Κατά το άρθρο 10, παράγραφος 3, η Επιτροπή θεσπίζει τις λεπτομέρειες εφαρμογής του άρθρου αυτού. Με τον κανονισμό 986/68 του Συμβουλίου θεσπίστηκαν οι γενικοί κανόνες σχετικά με τη χορήγηση ενισχύσεων για το αποκορυφωμένο γάλα και το αποκορυφωμένο γάλα σε σκόνη που προορίζεται για τη διατροφή ζώων (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/003, σ. 120). Αρχικά, το ύψος της προβλεπομένης στον κανονισμό 986/68 ενισχύσεως για το αποκορυφωμένο γάλα που προοριζόταν για τη διατροφή ζώων ήταν τέτοιο ώστε το αποκορυφωμένο γάλα εχρησιμοποιείτο μόνο για τη διατροφή μόσχων. Ωστόσο, το 1977, ενόψει της αυξήσεως των αγοραζομένων από τους οργανισμούς παρεμβάσεως ποσοτήτων συνεπεία της αυξήσεως των πλεονασμάτων γάλακτος και γαλακτοκομικών προϊόντων, το Συμβούλιο αποφάσισε να θεσπίσει κίνητρα με σκοπό να ενθαρρύνει τη χρησιμοποίηση αποκορυφωμένου γάλακτος για τη διατροφή ζώων πλην των μόσχων. Έτσι, με τον κανονισμό 876/77 του Συμβουλίου, της 26ης Απριλίου 1977 (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/018, σ. 25), τροποποίησε τον κανονισμό 986/68 εισάγοντας μία ειδική, δηλαδή μεγαλύτερη, ενίσχυση για το αποκορυφωμένο γάλα που χρησιμοποιείται για τη διατροφή ζώων πλην των νεαρών μόσχων.

3. Για να εξασφαλισθεί ότι το αποκορυφωμένο γάλα για το οποίο εχορηγείτο η ειδική ενίσχυση εχρησιμοποιείτο πράγματι για τον επιδιωκόμενο σκοπό και όχι για τη διατροφή, παραδείγματος χάριν, μόσχων, ήταν αναγκαία η ύπαρξη ελέγχων. Συναφώς ορίζεται, στο άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο α), του κανονισμού 2793/77, της Επιτροπής, της 15ης Δεκεμβρίου 1977, περί των λεπτομερειών εφαρμογής ειδικής ενισχύσεως για το αποκορυφωμένο γάλα που προορίζεται για τη διατροφή ζώων πλην των νεαρών μόσχων (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/019, σ. 202), ότι η ειδική ενίσχυση χορηγείται σε ένα γαλακτοκομείο μόνο για τις ποσότητες αποκορυφωμένου γάλακτος που καλύπτονται από υποχρέωση που ανέλαβε ο κτηνοτρόφος και που πληροί τους όρους που αναφέρονται στο άρθρο 4 του κανονισμού. Κατά το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο β), δεύτερη περίπτωση, προκειμένου για εξειδικευμένη εκμετάλλευση (δηλαδή για εκμετάλλευση

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η αγγλική.

όπου εκτρέφονται ζώα πλην νεαρών μόσχων), ο κτηνοτρόφος πρέπει να αναλάβει την υποχρέωση:

«... να απευθύνει στο γαλακτοκομείο, πριν από την αρχή κάθε τριμήνου, μία κατάσταση του ζωικού του κεφαλαίου ...»

4. Προκειμένου να απλοποιηθεί η λειτουργία του συστήματος της ειδικής ενισχύσεως, τροποποιήθηκε το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο β), δεύτερη περίπτωση, του κανονισμού 2793/77, με τον κανονισμό 1438/79 της Επιτροπής της 11ης Ιουλίου 1979 (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/025, σ. 203), κατά το ότι με ισχύ από 1ης Ιανουαρίου 1980 ο κτηνοτρόφος θα ανελάμβανε την υποχρέωση να αποστέλει στο γαλακτοκομείο, σύμφωνα με την επιλογή του ενδιαφερομένου κράτους μέλους, είτε προ της ενάρξεως κάθε ημερολογιακού τριμήνου την κατάσταση του ζωικού του κεφαλαίου, όπως γινόταν και προηγουμένως, είτε προ της ενάρξεως κάθε ημερολογιακού έτους μία δήλωση για τη μέση κατάσταση του ζωικού κεφαλαίου που θα κρατηθεί για εκμετάλλευση κατά τη διάρκεια κάθε τριμήνου του εν λόγω έτους (άρθρο 1, παράγραφος 3). Με τον κανονισμό 188/83 της Επιτροπής της 26ης Ιανουρίου 1983 (ΕΕ L 25, σ. 14), που τέθηκε σε ισχύ στις 30 Ιανουαρίου 1983, τροποποιήθηκε περαιτέρω το άρθρο 4 του κανονισμού 2793/77, στο οποίο προστέθηκε μία νέα παράγραφος 3 που ορίζει ότι:

«Σε περίπτωση που οι δηλώσεις στο γαλακτοκομείο σχετικά με την κατάσταση του ζωικού κεφαλαίου ή τον ανώτατο αριθμό των νεαρών μοσχαριών γίνονται με καθυστέρηση και αν η καθυστέρηση δεν ξεπερνά τις 10 ημέρες, το ποσό της ενίσχυσης μειώνεται κατά 10 % για τη σχετική περίοδο.»

5. Κατά το άρθρο 5, παράγραφος 3, του κανονισμού 2793/77, κάθε αίτηση περί καταβολής της ειδικής ενισχύσεως που απευθύνεται από το γαλακτοκομείο στην αρμόδια αρχή πρέπει να συνοδεύεται από δήλωση που να πιστοποιεί ότι το γαλακτοκομείο:

«...

β) παραιτείται της ειδικής ενισχύσεως ή θα την αποδώσει κατά περίπτωση, ακέραια ή εν μέρει, στην αρμοδία αρχή, σε περίπτωση που θα διαπιστωθεί ότι ο κτηνοτρόφος δεν τήρησε μια από τις υποχρεώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 4·

...»

Το άρθρο 5, παράγραφος 4, ορίζει ότι:

«Η υποχρέωση που αναφέρεται στο άρθρο 4 εξακολουθεί να ισχύει για όλη τη διάρκεια, κατά την οποία το αποκορυφωμένο γάλα που απολαύει της ειδικής ενισχύσεως παραδίδεται στον ενδιαφερόμενο κτηνοτρόφο.»

6. Η κοινοτική νομοθεσία που αφορά την ειδική ενίσχυση έχει ήδη εξετασθεί από το Δικαστήριο σε αρκετές αποφάσεις του: βλέπε συνεκδικασθείσες υποθέσεις 187/83 και 190/83, Nordbutter κατά Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας (Συλλογή 1984, σ. 2553)· υπόθεση 9/85, Nordbutter κατά Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας (Συλλογή 1986, σ. 2831)· υπόθεση C-333/87, Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας κατά Επιτροπής (απόφαση της 16ης Νοεμβρίου 1989, Συλλογή 1989, σ. 3773).

Ιστορικό της υποθέσεως

7. Κατά το έτος 1979 και 1980 η Butterabsatz Osnabrück Emsland (στο εξής: Butterabsatz), επιχείρηση εκμεταλλευόμενη ένα γαλακτοκομείο στο Beesten (Κάτω Σαξονία), υπέβαλε

αίτηση για τη χορήγηση ειδικής ενισχύσεως στο Bundesamt für Ernährung und Forstwirtschaft [Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Διατροφής και Δασικού Πλούτου (στο εξής: Bundesamt)], το οποίο είναι «η αρμόδια αρχή» για τους σκοπούς της σχετικής κοινοτικής νομοθεσίας στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, και έλαβε συνολικά ενίσχυση 6,5 εκατομμυρίων περίπου γερμανικών μάρκων (DM) για το διάστημα μεταξύ Σεπτεμβρίου 1979 και Σεπτεμβρίου 1980. Όμως, τον Ιούλιο του 1980 το Bundesamt διενήργησε έλεγχο στις εγκαταστάσεις της Butterabsatz για το διάστημα από τον Σεπτέμβριο του 1979 μέχρι και τον Μάιο του 1980 κατά τον οποίο διαπίστωσε ότι πέντε κτηνοτρόφοι εκτρέφοντες χοίρους στους οποίους το γαλακτοκομείο είχε προμηθεύσει αποκορυφωμένο γάλα δεν είχαν αποστείλει, προ της ενάρξεως κάθε ημερολογιακού τριμήνου, καταστάσεις του ζωικού κεφαλαίου τους χρησιμοποιώντας τα σχετικά ειδικά έντυπα. Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από τη δικογραφία, διαπιστώθηκε ότι ένας από τους κτηνοτρόφους δεν είχε υποβάλει καμία κατάσταση για την περίοδο την οποία αφορούσε ο έλεγχος, τρεις άλλοι δεν είχαν υποβάλει καταστάσεις του ζωικού κεφαλαίου τους για τα δύο πρώτα τρίμηνα του 1980, ενώ ένας δεν είχε υποβάλει κατάσταση για το δεύτερο τρίμηνο του 1980. Κανένας από τους πέντε κτηνοτρόφους δεν είχε υποβάλει την απαιτούμενη κατάσταση για το τρίτο τρίμηνο του 1980, η οποία έπρεπε να υποβληθεί πριν από την 1η Ιουλίου 1980. Όπως προκύπτει από τη Διάταξη περί παραπομπής και από τη δικογραφία, κατά τη διάρκεια του ελέγχου, δηλαδή μεταξύ της 3ης και της 30ης Ιουλίου 1980, το γαλακτοκομείο κατάρτισε και απέστειλε τις ελλείπουσες καταστάσεις ζωικού κεφαλαίου βάσει στοιχείων που της έδωσαν τηλεφωνικώς οι κτηνοτρόφοι. Κατόπιν δευτέρου ελέγχου που διενεργήθηκε τον Ιούνιο του 1981 και αφορούσε την περίοδο μεταξύ Ιουνίου 1980 και Μαΐου 1981, διαπιστώθηκε ότι είχαν αποσταλεί κανονικά στο γαλακτοκομείο οι απαιτούμενες καταστάσεις για το τέταρτο τρίμηνο του 1980 και το πρώτο τρίμηνο του 1981. Κατά τους ελέγχους δεν διαπιστώθηκε καμία παράβαση της βασικής υποχρεώσεως που επιβάλλεται στα πλαίσια του συστήματος της ενισχύσεως, δηλαδή της υποχρεώσεως χρησιμοποιήσεως του αποκορυφωμένου γάλακτος για τη διατροφή ζώων πλην των νεαρών μόσχων.

8. Με τις από 25 Ιουνίου 1981 και 9 Νοεμβρίου 1981 αποφάσεις του, το Bundesamt ζήτησε από την Butterabsatz να του αποδώσει ποσό περίπου 141 000 DM, αντιστοιχούντος στο σύνολο της ειδικής ενισχύσεως που του είχε χορηγήσει βάσει πωλήσεων προς τους εν λόγω πέντε κτηνοτρόφους για τις περιόδους για τις οποίες δεν είχαν αποσταλεί τριμηνιαίες καταστάσεις του ζωικού κεφαλαίου.

9. Η Butterabsatz προσέβαλε με προσφυγές της τις αποφάσεις περί επιστροφής κατά το μεγαλύτερο μέρος τους (για 135 000 DM περίπου), το δε Verwaltungsgericht (διοικητικό δικαστήριο) της Φραγκφούρτης επί του Μάιν δέχθηκε σε πρώτο βαθμό τις προσφυγές με αποφάσεις του της 19ης Μαΐου 1983 με το σκεπτικό ότι, μολονότι η κοινοτική νομοθεσία επιβάλλει στους κτηνοτρόφους να αναλαμβάνουν την υποχρέωση να αποστέλουν κατάσταση του ζωικού τους κεφαλαίου, δεν εξαρτά, ωστόσο, ρητά την καταβολή της ενισχύσεως στο γαλακτοκομείο από την τήρηση της υποχρεώσεως αυτής. Όπως προκύπτει από τη δικογραφία, το Verwaltungsgerichtshof (διοικητικό εφετείο) της Έσσης, με την από 9 Ιουνίου 1986 απόφασή του έκανε δεκτή την έφεση του Bundesamt ως προς την πρώτη απόφαση περί επιστροφής, η οποία αφορούσε τις καταβληθείσες μεταξύ Οκτωβρίου και Δεκεμβρίου 1979 ενισχύσεις. Ωστόσο, απέρριψε την έφεση ως προς τη δεύτερη απόφαση περί επιστροφής που αφορούσε την περίοδο μεταξύ Ιανουαρίου και Σεπτεμβρίου 1980, με το σκεπτικό ότι, αφού κατά τον υπό κρίση χρόνο η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία δεν είχε ακόμη επιλέξει μεταξύ τριμηνιαίων ή ετησίων καταστάσεων, κατά τα οριζόμενα στον κανονισμό 1438/79, υπήρχε νομικό κενό, οπότε οι κτηνοτρόφοι είχαν απαλλαγεί της υποχρέωσης υποβολής τριμηνιαίων καταστάσεων από 1ης Ιανουαρίου 1980. Το Verwaltungsgerichtshof έλαβε, σχετικώς, υπόψη την από 5ης Νοεμβρίου 1979 εγκύκλιο 6/1979, η οποία εκδόθηκε και στάλθηκε από το Bundesamt στα γαλακτοκομεία που συμμετείχαν στο πρόγραμμα της ενισχύσεως. Η εν λόγω εγκύκλιος περιέγραφε τα αποτελέσματα που επήλθαν με τον κανονισμό 1438/79 και, μεταξύ άλλων,

πληροφορούσε τα γαλακτοκομεία ότι δεν υπήρχε προς το παρόν πρόθεση να γίνει χρήση της προβλεπομένης στον εν λόγω κανονισμό δυνατότητας παρατάσεως της προθεσμίας αποστολής των καταστάσεων του ζωικού κεφαλαίου. Το Verwaltungsgerichtshof έκρινε ότι μολονότι η εγκύκλιος εκδόθηκε σαφώς με τη μορφή πράξεως που συνιστά άσκηση αυτής της επιλογής, δεν ισοδυναμεί με έγκυρη άσκηση, επειδή το Bundesamt δεν ήταν αρμόδιο να κάνει την επιλογή αυτή· επιπλέον, η έκδοση εγκυκλίου δεν ανταποκρινόταν στις νόμιμες τυπικές προϋποθέσεις και δεν κοινοποιήθηκε στα κατ' εξοχήν ενδιαφερόμενα πρόσωπα, δηλαδή τους χοιροτρόφους.

10. Κατόπιν της ενώπιόν του ασκήσεως αναιρέσεως και ανταναιρέσεως επί νομικών ζητημάτων, το Bundesverwaltungsgericht (ομοσπονδιακό διοικητικό δικαστήριο) υπέβαλε στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

« 1) Είναι η διάταξη του άρθρου 5, παράγραφος 3, στοιχείο β), του κανονισμού (ΕΟΚ) 2793/77 της Επιτροπής της 15ης Δεκεμβρίου 1977, ανίσχυρη, καθόσον ορίζει ότι προϋπόθεση για τη χορήγηση ειδικής ενισχύσεως είναι η υποβολή δηλώσεως από το γαλακτοκομείο που ζητεί την καταβολή της ειδικής ενισχύσεως, κατά την οποία δήλωση η ειδική ενίσχυση αποδίδεται σε περίπτωση που ο κτηνοτρόφος δεν τήρησε μία από τις υποχρεώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 4, επειδή η Επιτροπή δεν είχε εξουσιοδότηση, βάσει του άρθρου 10, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΟΚ) 804/68 του Συμβουλίου της 27ης Ιουνίου 1968, να θεσπίσει ένα τέτοιο κανόνα ουσιαστικού δικαίου;

2) Είναι η διάταξη του άρθρου 5, παράγραφος 3, στοιχείο β), του προαναφερθέντος κανονισμού (ΕΟΚ) 2793/77, ανίσχυρη, καθόσον ορίζει ότι το γαλακτοκομείο που ζητεί την καταβολή της ειδικής ενισχύσεως πρέπει να υποβάλει δήλωση περί αποδόσεως της ειδικής ενισχύσεως, σε περίπτωση που ο κτηνοτρόφος δεν θα τηρήσει — μεταξύ άλλων — την υποχρέωση που αναφέρεται στο άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο β), δεύτερη περίπτωση, και βάσει της οποίας οφείλει να αποστέλλει πριν από την αρχή κάθε ημερολογιακού τριμήνου μία κατάσταση του ζωικού του κεφαλαίου, λόγω παραβιάσεως της αρχής της αναλογικότητας, επειδή το γαλακτοκομείο οφείλει να αναλάβει την υποχρέωση να αποδώσει την ειδική ενίσχυση στο σύνολό της ως προς τον εν λόγω κτηνοτρόφο και το εν λόγω ημερολογιακό τρίμηνο, ακόμη και όταν ο κτηνοτρόφος αυτός υπερέβη μόνον ελάχιστα την προθεσμία ανακοινώσεως — δηλαδή μερικές ημέρες — και είναι βέβαιο ότι το επιδοτούμενο αποκορυφωμένο γάλα χρησιμοποιήθηκε σύμφωνα με τον προορισμό του;

3) Έχει το άρθρο 1, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1438/79 της Επιτροπής της 11ης Ιουλίου 1979, την έννοια

α) ότι οι μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 1979 αναληφθείσες υποχρεώσεις των κτηνοτρόφων βάσει του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο β), δεύτερη περίπτωση του κανονισμού (ΕΟΚ) 2793/77 σχετικά με τις τριμηνιαίες καταστάσεις του ζωικού κεφαλαίου, παύουν να υφίστανται από την 1η Ιανουαρίου 1980,

β) ή ότι οι υποχρεώσεις αυτές των κτηνοτρόφων εξακολουθούν να υφίστανται και μετά την 31η Δεκεμβρίου 1979, μέχρις ότου το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος κάνει χρήση της δυνατότητας επιλογής μεταξύ τριμηνιαίων και ετησίων καταστάσεων ζωικού κεφαλαίου που του έχει παρασχεθεί;

4) Έχει η ρύθμιση του άρθρου 5, παράγραφος 4, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού (ΕΟΚ) 2793/77 την έννοια

α) ότι ο όρος "υποχρέωση που αναφέρεται στο άρθρο 4" αφορά τις προβλεπόμενες στο άρθρο 4 υποχρεώσεις των κτηνοτρόφων, όπως ορίζονται από το εν λόγω άρθρο κατά τις εκάστοτε τροποποιήσεις του ή,

β) ότι, οι αναληφθείσες με τις — προ της 1ης Ιανουαρίου 1980 — δηλώσεις περί δεσμεύσεως των κτηνοτρόφων, ιδίως οι αφορώσες την ανά τρίμηνο κοινοποίηση της καταστάσεως του ζωικού τους κεφαλαίου, εξακολουθούν να ισχύουν και στην περίπτωση κατά την οποία οι κατά το άρθρο 4 υποχρεώσεις των κτηνοτρόφων έχουν μεταβληθεί ή καταργηθεί συνεπεία μεταγενεστέρων τροποποιήσεων του άρθρου 4 — εν προκειμένω δυνάμει του άρθρου 1, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1438/79; »

Το πρώτο ερώτημα

11. Το πρώτο ερώτημα αφορά το κύρος του θεσπιζομένου στο άρθρο 5, παράγραφος 3, στοιχείο β), του κανονισμού 2793/77 κανόνα, κατά τον οποίο κάθε αίτηση περί καταβολής της ειδικής ενισχύσεως πρέπει να συνοδεύεται από δήλωση πιστοποιούσα ότι το γαλακτοκομείο παραιτείται της ειδικής ενισχύσεως ή θα την αποδώσει, σε περίπτωση που θα διαπιστωθεί ότι ο κτηνοτρόφος δεν τήρησε μία από τις υποχρεώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 4 του εν λόγω κανονισμού· ερωτάται δε μήπως η Επιτροπή, επιβάλλοντας την υποχρέωση αυτή, υπερέβη τα όρια της εξουσίας που της παρέχει το άρθρο 10, παράγραφος 3, του κανονισμού 804/68 για τη θέσπιση των λεπτομερειών εφαρμογής του συστήματος ενισχύσεως.

12. Σχετικά με την εξουσία της Επιτροπής για τη θέσπιση του άρθρου 5, παράγραφος 3, στοιχείο β), η Butterabsatz υποστηρίζει ότι αρμόδιο για τον καθορισμό των προϋποθέσεων χορηγήσεως της ειδικής ενισχύσεως είναι το Συμβούλιο και ότι, θέτοντας μία νέα, πρόσθετη προϋπόθεση χορηγήσεως της ενισχύσεως, η Επιτροπή υπερέβη στην πραγματικότητα τα όρια της εξουσίας της για τη θέσπιση εκτελεστικών μέτρων. Κατά την επ' ακροατηρίου διαδικασία, ο εκπρόσωπος της Butterabsatz επεσήμανε επίσης ότι ο κανονισμός 2128/84 του Συμβουλίου, που τέθηκε σε ισχύ στις 29 Ιουλίου 1984, (ΕΕ L 196, σ. 6), τροποποίησε τον κανονισμό 986/68, ορίζοντας (στο άρθρο 3, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, του τροποποιηθέντος κανονισμού) ότι « εφόσον παραστεί ανάγκη, μπορούν να καθοριστούν συμπληρωματικές προϋποθέσεις για την πληρωμή της ενίσχυσης, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 30 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 804/68 » (δηλαδή, κατά τη διαδικασία της επιτροπής διαχειρίσεως). Κατά την Butterabsatz, από τη διάταξη αυτή συνάγεται ότι η εξουσία θεσπίσεως προσθέτων προϋποθέσεων δεν υφίστατο προηγουμένως.

13. Κατά τη γνώμη μου, τα επιχείρηματα αυτά δεν μπορούν να γίνουν δεκτά. Όπως επισημαίνει το Bundesamt και η Επιτροπή, κατά την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου ο όρος « εκτέλεση » στο πλαίσιο του άρθρου 155 της Συνθήκης πρέπει να ερμηνεύεται ευρέως (βλέπε, ιδίως, υπόθεση 23/75, Rey Soda κατά Cassa Conguaglio Zucchero, ECR 1975, σ. 1279). Κατά την άσκηση των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων της στο πλαίσιο μιας γεωργικής αγοράς, η Επιτροπή έχει την εξουσία να θεσπίζει όλα τα αναγκαία ή πρόσφορα μέτρα για την εφαρμογή της βασικής ρυθμίσεως που θεσπίζει το Συμβούλιο, υπό τον όρο ότι τα μέτρα αυτά δεν αντίκεινται στη ρύθμιση αυτή ή στους εκτελεστικούς κανόνες που θεσπίζει το Συμβούλιο (βλέπε υπόθεση 121/83, Zuckerfabrik Franken κατά Hauptzollamt Würzburg, ECR 1984, σ. 2039· υπόθεση 13/88, Knoeckel κατά Hauptzollamt Landau, Συλλογή 1989, σ. 337). Σε μία πρόσφατη υπόθεση το Δικα-

στήριο δέχθηκε με το ίδιο πνεύμα, ότι η επιβολή στους δικαιούχους μιας ενισχύσεως στην παραγωγή, με κανονισμό της Επιτροπής, της υποχρεώσεως να τηρούν λογιστική αποθήκης ως προϋποθέσεως χορηγήσεως της ενισχύσεως αποτελεί μέρος του συστήματος ελέγχου και αποδείξεως, η θέσπιση του οποίου ήταν αναγκαία για να εξασφαλισθεί η καλή λειτουργία του συστήματος ενισχύσεως για το οποίο επρόκειτο (απόφαση της 18ης Οκτωβρίου 1988 στην υπόθεση 121/87, Bayernwald Früchteverwertung GmbH κατά Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, Συλλογή 1988, σ. 6273, σκέψεις 21 και 22).

14. Στην υπό κρίση υπόθεση, είναι σαφές ότι η επιβαλλόμενη στα γαλακτοκομεία υποχρέωση υποβολής της δηλώσεως αποτελεί μέρος μιας σειράς ελέγχων, σκοπός των οποίων είναι η αποφυγή καταχρήσεων κατά την εφαρμογή του συστήματος ειδικής ενισχύσεως και ότι, κατά συνέπεια, η επιβολή της εν λόγω υποχρεώσεως μπορεί εύλογα να θεωρηθεί αναγκαία ή κατάλληλη για την καλή λειτουργία του συστήματος αυτού. Εξάλλου, δεν υποστηρίχθηκε ότι η επιβολή της εν λόγω υποχρεώσεως αντίκειται στις σχετικές διατάξεις του Συμβουλίου.

15. Ούτε μπορεί κατά, τη γνώμη μου, το γεγονός ότι με τον κανονισμό 2128/84 παρέχεται ρητά στην Επιτροπή εξουσία να καθορίσει «συμπληρωματικές προϋποθέσεις» να μεταβάλει την άποψη αυτή. Ο κανονισμός 2128/84, ο οποίος ίσχυσε μόνο μέχρι το τέλος της γαλακτοκομικής περιόδου 1985/86, θέσπισε ένα διαφοροποιημένο σύστημα ενισχύσεων για το αποκορυφωμένο γάλα που χρησιμοποιείται για την παρασκευή συνθέτων ζωοτροφών στη θέση του ενιαίου συστήματος ενισχύσεως που ίσχυε προηγουμένως. Ενόψει της επεκτάσεως αυτής του συστήματος ενισχύσεων, ο κανονισμός 2128/84 αντικατέστησε τα άρθρα 2, 2α και 3 του κανονισμού 986/68. Στις αιτιολογικές σκέψεις του κανονισμού 2128/84 δεν εξηγείται ο λόγος της εξουσιοδοτήσεως για τη θέσπιση συμπληρωματικών προϋποθέσεων, καθότι, όμως, ο κανονισμός αφορά εξ ολοκλήρου το νέο, διαφοροποιημένο σύστημα ενισχύσεων για το αποκορυφωμένο γάλα, φαίνεται πιθανό ότι σκοπός της εξουσιοδοτήσεως ήταν να δοθεί στην Επιτροπή η δυνατότητα να θεσπίσει ουσιαστικές προϋποθέσεις αφορώσες ειδικά το διαφοροποιημένο αυτό σύστημα ενισχύσεων. Αν το Συμβούλιο θεωρούσε απαραίτητο να εξουσιοδοτήσει ρητώς την Επιτροπή, προκειμένου αυτή να ορίσει ως προϋπόθεση της χορηγήσεως της ενισχύσεως κατά τον κανονισμό 986/68 τη συμμόρφωση προς τα μέτρα ελέγχου, δεν θα είχε αναμείνει, προφανώς, μέχρι το 1984 για να το πράξει. Επιπλέον δε, αν θεωρούσε ότι μια τέτοια ρητή εξουσιοδότηση ήταν απαραίτητη, θα είχε διατηρήσει τη ρητή εξουσιοδότηση του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 986/68, όταν έληξε η ισχύς του κανονισμού 2128/84, στο τέλος της γαλακτοκομικής περιόδου 1985/86, οπότε και ανέκτησαν την προηγούμενη διατύπωσή τους τα άρθρα 2, 2α και 3 του κανονισμού 986/68.

Το δεύτερο ερώτημα

16. Το δεύτερο ερώτημα αφορά επίσης το κύρος του άρθρου 5, παράγραφος 3, στοιχείο β), του κανονισμού 2793/77, ερωτάται δε αν η διάταξη αυτή συμβιβάζεται με την αρχή της αναλογικότητας, στο βαθμό που θα μπορούσε να έχει ως συνέπεια να υποχρεωθεί το γαλακτοκομείο να αποδώσει το σύνολο της ενισχύσεως ως προς το συγκεκριμένο κτηνοτρόφο και το ημερολογιακό τρίμηνο για το οποίο πρόκειται, ακόμη και αν ο κτηνοτρόφος καθυστέρησε να υποβάλει την τριμηνιαία κατάσταση του ζωικού του κεφαλαίου κατά μερικές μόνο ημέρες, χρησιμοποίησε δε το αποκορυφωμένο γάλα για τον προβλεπόμενο από τη νομοθεσία σκοπό, όπως όφειλε.

17. Ως προς το ερώτημα αυτό, είναι αναγκαίο να γίνουν δύο προκαταρκτικές παρατηρήσεις. Πρώτον, το όλο θέμα της αναλογικότητας τίθεται μόνο σε σχέση με τις καταστάσεις του ζωικού κεφαλαίου για το τρίτο τρίμηνο του 1980, οι οποίες δεν είχαν αποσταλεί όταν το Bundesamt άρχισε τον έλεγχό του στις εγκαταστάσεις του γαλακτοκομείου, στις 3 Ιουλίου

1980: η αποστολή των ελλειπουσών καταστάσεων που αφορούσαν προηγούμενα τρίμηνα είχε ήδη καθυστερήσει κατά μερικούς μήνες και όχι απλώς για « μερικές ημέρες ». Δεύτερον, δεν προκύπτει από τη δικογραφία, ούτε διευκρινίστηκε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, πόσο ακριβώς καθυστέρησε η υποβολή των καταστάσεων για το τρίτο τρίμηνο του 1980. Έτσι, όσον αφορά το ζήτημα αυτό, ελλείπουν ουσιώδη πραγματικά στοιχεία.

18. Το πόσο μεγάλη ήταν η καθυστέρηση αποτελεί επίσης ζήτημα θεμελιώδους σημασίας ως προς τη δυνατότητα αναδρομικής εφαρμογής του κανονισμού 188/83, ο οποίος τροποποίησε τον κανονισμό 2793/77 προβλέποντας μείωση του ποσού της ενισχύσεως κατά 10 % σε περίπτωση υποβολής της καταστάσεως με καθυστέρηση που δεν ξεπερνά τις 10 ημέρες. Κατά το άρθρο 2 του κανονισμού 188/83, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επικαλεσθούν το δικαίωμα λήψεως μειωμένης ενισχύσεως για « αιτήσεις για ενίσχυση που έχουν ήδη υποβληθεί δυνάμει του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2793/77 ». Κατά την άποψη της Επιτροπής πρέπει να είναι δυνατή η εφαρμογή της διατάξεως αυτής στην περίπτωση των αιτήσεων ενισχύσεως στις οποίες αναφέρεται η παρούσα υπόθεση, αφού, ενόψει της διαφοράς σχετικά με την απόδοση της ενισχύσεως, δεν είχε εκδοθεί επ' αυτών τελική απόφαση, όταν τέθηκε σε ισχύ ο κανονισμός 188/83. Από το Δικαστήριο δεν ζητήθηκε να αποφανθεί επί του ζητήματος αυτού και, συνεπώς, εναπόκειται στο εθνικό δικαστήριο να αποφασίσει αν η Butterabsatz μπορεί να επικαλεσθεί εν προκειμένω τον κανονισμό 188/83. Εν πάση περιπτώσει, όμως, όπως ήδη ανέφερα, το ζήτημα της δυνατότητας επικλήσεως του δικαιώματος λήψεως ενισχύσεως μειωμένου ποσού βάσει του εν λόγω κανονισμού έχει σημασία μόνο σε σχέση με τις καταστάσεις που αφορούν το τρίτο τρίμηνο του 1980 και μόνο εφόσον το εθνικό δικαστήριο κρίνει ότι οι καταστάσεις αυτές απεστάλησαν εντός δέκα ημερών από τη δήλη ημέρα, δηλαδή την 1η Ιουλίου 1980.

19. Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο καλείται να απαντήσει στο κάπως υποθετικό ερώτημα αν, σε περίπτωση που οι καταστάσεις για το τρίτο τρίμηνο του 1980 απεστάλησαν με καθυστέρηση « μερικών μόνον ημερών » και η διαφορά, καθόσον αφορά τις καταστάσεις αυτές, δεν μπορεί να επιλυθεί με αναδρομική εφαρμογή του κανονισμού 188/83, η απώλεια της ενισχύσεως στο σύνολό της για την περίοδο που καλύπτουν οι εν λόγω καταστάσεις συμβιβάζεται με την αρχή της αναλογικότητας.

20. Προτού δοθεί απάντηση στο ερώτημα αυτό, είναι κατά τη γνώμη μου αναγκαίο να καθορισθεί με μεγαλύτερη ακρίβεια τι ενοείται ως καθυστέρηση « μερικών ημερών », στην οποία αναφέρεται το εθνικό δικαστήριο. Κατά την άποψή μου, και καθόσον αφορά την υπό κρίση υπόθεση, ως καθυστέρηση « μερικών ημερών » πρέπει να νοείται η καθυστέρηση που δεν υπερβαίνει τις δέκα ημέρες. Είναι, βέβαια, αληθές ότι η δεκαήμερη περίοδος χάριτος καθιερώθηκε μόλις με τη θέσπιση του κανονισμού 188/83. Ωστόσο, όταν κλήθηκε να κρίνει αν συμβιβάζεται ακριβώς αυτός ο κανόνας περί του δεκαημέρου με την αρχή της αναλογικότητας, το Δικαστήριο δέχθηκε στην προαναφερθείσα υπόθεση 9/85, Nordbutter κατά Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, ότι η απώλεια ολοκλήρου του ποσού της ειδικής ενισχύσεως δεν αντίκειται στην αρχή της αναλογικότητας, όταν, προκειμένου για μικτές εκμεταλλεύσεις, οι απαιτούμενες κατά τη σχετική νομοθεσία δηλώσεις υποβάλλονται με καθυστέρηση άνω των δέκα ημερών. Από αυτό πρέπει, κατά τη γνώμη μου, να συναχθεί ότι, ακόμη και προκειμένου για γεγονότα που συνέβησαν πριν από τη θέσπιση του κανονισμού 188/83, η ανώτατη επιτρεπόμενη καθυστέρηση πρέπει να γίνεται δεκτό ότι είναι δέκα ημέρες.

21. Έρχομαι τώρα στο ζήτημα της αναλογικότητας των περιεχομένων στον κανονισμό 2793/77, στην αρχική του μορφή, διατάξεων,

σύμφωνα με τις οποίες η μη υποβολή των δηλώσεων περί της καταστάσεως του ζωικού κεφαλαίου κατά τη δήλη ημέρα συνεπαγόταν απώλεια της ενισχύσεως, στο σύνολό της. Κατά την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, προκειμένου να κριθεί αν μια διάταξη του κοινοτικού δικαίου αντίκειται στην αρχή της αναλογικότητας, είναι αναγκαίο να εξετασθεί αν τα χρησιμοποιούμενα μέσα είναι κατάλληλα και αναγκαία προς επίτευξη του επιδιωκομένου σκοπού. Όταν η κοινοτική ρύθμιση κάνει διάκριση μεταξύ κυρίας υποχρεώσεως, η εκπλήρωση της οποίας είναι αναγκαία για την επίτευξη του επιδιωκομένου σκοπού, και παρεπομένης υποχρεώσεως, κατ' ουσία διοικητικής φύσεως, η μη τήρηση της παρεπομένης υποχρεώσεως δεν μπορεί κατά την ισχύουσα νομοθεσία να επισύρει κυρώσεις, χωρίς να παραβιάζεται η αρχή της αναλογικότητας, εξίσου βαρειές με εκείνες που συνεπάγεται η μη τήρηση της κυρίας υποχρεώσεως (βλέπε, παραδείγματος χάρη, υπόθεση 240/78, Atalanta κατά Produktschap voor Vee en Vlees, ECR 1979, σ. 2137· υπόθεση 181/84 E. D. F. Man (Sugar) Ltd. κατά Intervention Board for Agricultural Produce, Συλλογή 1985, σ. 2889).

22. Εξεταζόμενη εντός του γενικοτέρου πλαισίου της σχετικής με την παρούσα υπόθεση κοινοτικής νομοθεσίας, η προβλεπόμενη στο άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο β), του κανονισμού 2793/77 υποχρέωση του κτηνοτρόφου να αποστέλλει εκ των προτέρων τριμηνιαίες καταστάσεις του ζωικού του κεφαλαίου πρέπει να θεωρηθεί ως δευτερεύουσα, διοικητικής φύσεως υποχρέωση, σκοπός της οποίας είναι να εξασφαλίσει την καλή λειτουργίας του συστήματος και ιδίως να αποτρέψει τυχόν καταχρήσεις. Ωστόσο, κατά τον κανονισμό στην αρχική του μορφή, ακόμη και η πιο ασήμαντη παράβαση της εν λόγω υποχρεώσεως συνεπαγόταν, σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 3, στοιχείο β), την ίδια κύρωση με εκείνη που επέσυρε η εκ μέρους του κτηνοτρόφου παράβαση των άλλων, σημαντικοτέρων, υποχρεώσεων που προβλέπονται στο άρθρο 4, όπως είναι, στην περίπτωση εξειδικευμένων εκμεταλλεύσεων, η υποχρέωση του κτηνοτρόφου να μη διατηρεί νεαρούς μόσχους και να χρησιμοποιεί το αποκορυφωμένο γάλα για τη διατροφή άλλων ζώων πλην των μόσχων. Φρονώ, επομένως, ότι, πριν από την τροποποίηση, με ισχύ από 30 Ιανουαρίου 1983, του άρθρου 4 του κανονισμού 2793/77 με τον κανονισμό 188/83, το άρθρο 5, παράγραφος 3, στοιχείο β), του κανονισμού 2793/77 ήταν ανίσχυρο στο βαθμό που προέβλεπε την απώλεια για το γαλακτοκομείο ολοκλήρου του ποσού της ενισχύσεως που αντιστοιχούσε στον κτηνοτρόφο και το τρίμηνο για το οποίο επρόκειτο, στην περίπτωση που ο κτηνοτρόφος υπερέβαινε έστω και λίγο την προθεσμία για την υποβολή της δηλώσεως (με καθυστέρηση όχι μεγαλύτερη από δέκα ημέρες) και δεν υπήρχε αμφιβολία ότι τηρήθηκαν οι κύριες υποχρεώσεις που επιβάλλονταν στο πλαίσιο του συστήματος ενισχύσεων.

23. Το ότι η αρχική διάταξη αντέκειτο στην αρχή της αναλογικότητας επιβεβαιώνεται, κατά τη γνώμη μου, από το γεγονός ότι προβλέφθηκε με τον κανονισμό 188/83 η δυνατότητα μερικής απώλειας της ενισχύσεως, καθώς και από την αναφερθείσα απόφαση επί της υποθέσεως 9/85, Nordbutter κατά Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, όπου το Δικαστήριο δέχθηκε ότι η κοινοτική ρύθμιση, όπως τροποποιήθηκε, «λαμβάνει υπόψη το σημαντικό μειονέκτημα που θα προέκυπτε από την ολική απώλεια του ευεργετήματος της ενισχύσεως σε περίπτωση μικρής υπερβάσεως των τασσομένων προθεσμιών» (σκέψη 17 της αποφάσεως).

24. Χάριν πληρότητας, προσθέτω ότι, αν το εθνικό δικαστήριο διαπιστώσει ότι ορισμένες ή όλες οι καταστάσεις του ζωικού κεφαλαίου για το τρίτο τρίμηνο του 1980 υποβλήθηκαν εντός δέκα ημερών από τη δήλη ημέρα και κρίνει ότι δεν είναι δυνατή η αναδρομική εφαρμογή του κανονισμού 188/83, τότε το γαλακτοκομείο θα δικαιούται ολόκληρο το ποσό της ενισχύσεως που αντιστοιχεί στις εν λόγω καταστάσεις.

Το τρίτο και τέταρτο ερώτημα

25. Το τρίτο και το τέταρτο ερώτημα αφορούν τις έννομες συνέπειες από το γεγονός ότι, με τον κανονισμό 1438/79, παρασχέθηκε η δυνατότητα επιλογής μεταξύ της υποχρεώσεως των κτηνοτρόφων για ανά τρίμηνο υποβολή καταστάσεων του ζωικού κεφαλαίου, όπως και προηγουμένως, και της υποχρεώσεώς τους αυτής σε ετήσια βάση. Με το τρίτο ερώτημα ερωτάται συγκεκριμένα αν, στην περίπτωση που ένα κράτος μελος δεν έκανε χρήση της δυνατότητας επιλογής μέχρι την 1η Ιανουαρίου 1980, η υποχρέωση του κτηνοτρόφου να υποβάλλει ανά τρίμηνο κατάσταση του ζωικού του κεφαλαίου έπαψε να υφίσταται ή εξακολούθησε να ισχύει, μέχρις ότου το κράτος μέλος έκανε την επιλογή του. Το τέταρτο ερώτημα αφορά κατ' ουσίαν τις συνέπειες του κανονισμού 1438/79 για τυχόν προ της θεσπίσεώς του αναληφθείσα από έναν κτηνοτρόφο υποχρέωση για υποβολή τριμηνιαίων καταστάσεων: παραμένει η υποχρέωση αυτή αμετάβλητη ή μήπως πρέπει να θεωρηθεί ότι μεταβλήθηκε συνεπεία των τροποποιήσεων που επήλθαν σχετικά με τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 4 του κανονισμού 2793/77;

26. Και τα δύο αυτά ερωτήματα φαίνονται να στηρίζονται στην υπόθεση ότι το κράτος μέλος για το οποίο πρόκειται, δηλαδή η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, δεν έκανε χρήση της δυνατότητάς του επιλογής μεταξύ τριμηνιαίων και ετησίων καταστάσεων προ της 1ης Ιανουαρίου 1980. Υπενθυμίζεται σχετικώς ότι το Verwaltungsgerichtshof, στην απόφασή του της 9ης Ιουνίου 1986, στο πλαίσιο της ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων διαδικασίας, έκρινε ότι η εγκύκλιος του Bundesamt της 5ης Νοεμβρίου 1979, με την οποία το Bundesamt γνωστοποίησε ότι σκόπευε να διατηρήσει σε ισχύ το σύστημα των ανά τρίμηνο ελέγχων του ζωικού κεφαλαίου, δεν αποτελούσε έγκυρη άσκηση του παρεχομένου από τον κανονισμό 1438/79 δικαιώματος επιλογής. Δεδομένου ότι δεν ζητήθηκε από το Δικαστήριο να αποφανθεί επί αυτού του ζητήματος, εναπόκειται στο εθνικό δικαστήριο να αποφανθεί επί της νομικής φύσεως και των αποτελεσμάτων της εν λόγω εγκυκλίου. Εν πάση περιπτώσει όμως, το ζήτημα φαίνεται ότι είναι κάπως άσχετο, καθότι, και αν ακόμη δεν είχε επιλεγεί εγκύρως ένα από τα δύο συστήματα μέχρι την 1η Ιανουαρίου 1980, δεν προκύπτει από το γράμμα του κανονισμού ότι δημιουργήθηκε νομικό κενό, όσον αφορά την υποχρέωση των κτηνοτρόφων να υποβάλλουν καταστάσεις του ζωικού τους κεφαλαίου. Όπως επισημαίνει η Επιτροπή, η αποδοχή της απόψεως ότι οι υποχρεώσεις των κτηνοτρόφων καταργήθηκαν θα ισοδυναμούσε με απεμπόληση ενός σημαντικού στοιχείου του ελέγχου της καλής λειτουργίας του συστήματος ενισχύσεων. Επομένως, στο τρίτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η υποχρέωση υποβολής τριμηνιαίων καταστάσεων εξακολουθούσε να υφίσταται, εφόσον και ενόσω το κράτος δεν επέλεξε κάποιο άλλο σύστημα.

27. Κατόπιν των ανωτέρω παρέλκει η απάντηση στο τέταρτο ερώτημα. Αν τη εκγύκλιος αποτελούσε έγκυρη άσκηση του δικαιώματος επιλογής του κράτους μέλους, δεν επήλθε καμία αλλαγή στη νομική κατάσταση των γερμανών κτηνοτρόφων τους οποίους αφορά το σύστημα ενισχύσεων. Ωστόσο, ακόμη και αν η εγκύκλιος δεν αποτελούσε έγκυρη άσκηση του εν λόγω δικαιώματος, δεν τίθεται θέμα νομικού κενού συνεπεία της θέσεώς σε ισχύ του κανονισμού 1438/79 και, επομένως, η υποχρέωση των κτηνοτρόφων να υποβάλλουν τριμηνιαίες καταστάσεις εξακολούθησε να υφίσταται όπως και πριν.

28. Κατά συνέπεια, προτείνω να δοθούν στα ερωτήματα που υπέβαλε το Bundesverwaltungsgericht οι εξής απαντήσεις:

« 1) Η διάταξη του άρθρου 5, παράγραφος 3, στοιχείο β), του κανονισμού 2793/77 της Επιτροπής, όπως αυτός ίσχυε προ της 30ής Ιανουαρίου 1983, πρέπει να θεωρηθεί ανίσχυρη για το λόγο ότι αντέκειτο στην αρχή της αναλογικότητας, καθόσον όριζε ότι ένα γαλακτοκομείο που ζητούσε τη χορήγηση ειδικής ενισχύσεως υποχρεούνταν, σε περίπτωση μη τηρήσεως από έναν κτηνοτρόφο της αναληφθείσας σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο β), δεύτερη περίπτωση, υποχρεώσεως για αποστολή στο γαλακτοκομείο, πριν από την αρχή κάθε ημερολογιακού τριμήνου, καταστάσεως του ζωικού του κεφαλαίου, να αποδώσει ολόκληρο το αντιστοιχούν στον εν λόγω κτηνοτρόφο και ημερολογιακό τρίμηνο ποσό της ειδικής ενισχύσεως, ακόμη και όταν ο κτηνοτρόφος είχε υπερβεί ελάχιστα την προθεσμία υποβολής της σχετικής δηλώσεως (δηλαδή μέχρι δέκα ημέρες) και ήταν βέβαιο ότι ο εν λόγω κτηνοτρόφος είχε τηρήσει κατά τα λοιπά τις επιβαλλόμενες στο πλαίσιο του συστήματος ειδικής ενισχύσεως υποχρεώσεις.

2) Από την εξέταση των υποβληθέντων ερωτημάτων δεν προέκυψε κανένα άλλο στοιχείο ικανό να επηρεάσει το κύρος του άρθρου 5, παράγραφος 3, στοιχείο β), του κανονισμού 2793/77 της Επιτροπής.

3) Το άρθρο 1, παράγραφος 3, του κανονισμού 1438/79 της Επιτροπής της 11ης Ιουλίου 1979, έχει την έννοια ότι η επιβαλλόμενη στους κτηνοτρόφους, βάσει του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο β), δεύτερη περίπτωση, του κανονισμού (ΕΟΚ) 2793/77, υποχρέωση υποβολής καταστάσεως του ζωικού τους κεφαλαίου κάθε τρίμηνο εξακολουθεί να υφίσταται μετά την 31η Δεκεμβρίου 1979 και μέχρις ότου το οικείο κράτος μέλος κάνει χρήση της δυνατότητάς του επιλογής μεταξύ τριμηνιαίων και ετησίων καταστάσεων του ζωικού κεφαλαίου. »